

Nr 201.

Av herr **Lindhagen**, om förbud i vissa fall mot tobaksrökning i riksdagens lokaler.

Med den materiella kulturens uppblomstring sättas också fröen till dess undergång. Detta är naturens lag och historiens vittnesbörd. Tobaksrökningen är en sådan dekadansföreteelse. Den har inget förnuftigt ändamål. Den är blott en ovana. Folkhälsan äventyras, generationernas livsduglighet angripes, trevnaden i samvaron förminskas och pengar, som borde tjäna produktiva värden, kastas bort.

År 1912 begärde riksdagen på mitt förslag övervägande snarast möjligt, vad från det allmännas sida kunde åtgöras för att motarbeta missbruk av tobak. Denna skrivelse ledde till så gott som ingenting.

År 1929 påkallades därför av mig ånyo åtgärder från det allmännas sida mot missbruk av tobak. Tillfälliga utskottet förordade en vidgad upplysnings- och undervisningsverksamhet. Detta bifölls av riksdagen med tillägg, på yrkande av Israel Holmgren, att denna verksamhet skulle befatta sig med de skadliga verkningarna av tobak.

I motionen hade också begärts »övervägande och åtgärder för återupplivande av den forna upplysta folkseden att vid offentliga överläggningar och andra sammankomster av publik natur tobaksrökning ej må tillåtas». Denna punkt i motionen gick utskottet alldeles förbi.

Vid 1930 års riksdag motionerades av mig, att hos Kungl. Maj:t måtte begäras övervägande av:

1) förbud med skäligen undantag mot tobaksrökning inom statens ämbetsverk, styrelser och inrättningar;

2) åtgärder i syfte att förekomma tobaksrökning även annorstädes vid överläggningar och sammankomster av publik natur samt, i den mån riksdagens medverkan erfordras, framläggande av förslag därom; och

3) ovillkorligt förbud för tobaksrökning i statsjärnvägarnas sovkupéer.

Vidare yrkades av mig vid 1930 års riksdag i annan motion, att riksdagen ville besluta:

1) att i riksdagens arbets- och samlingslokaler förbud skall med skäligen undantag gälla för tobaksrökning;

2) att i riksdagens sällskaps- och läsrum samt restaurang och kafé avskiljas rökfria utrymmen för icke rökare;

3) att åt vederbörande uppdrages efter skäligen beprövande verkställa de förenämnda besluten;

4) att för riksdagens verk och inrättningar skall införas enahanda förbud för tobaksrökning, som i förberörda motion ifrågasatts för statens ämbetsverk, styrelser och inrättningar.

Båda motionerna remitterades till ett tillfälligt utskott, ehuru den andra motionen uppenbarligen tillhörde bankoutskottet och därför även utbrutits såsom en särskild framställning. Från utskottet förmäldes, att utskottet även hållit före att den andra motionen bort hänvisas till bankutskottet, men då remiss ändå skett till tillfälliga utskottet hade man ansett sig kunna behålla båda motionerna.

Utskottet fann den första motionen icke böra föranleda till någon åtgärd, trots att utskottet fann åtminstone det tredje yrkandet i hög grad beaktansvärt. Till samma resultat kom utskottet beträffande den andra motionen, »då några åtgärder i det av motionären angivna syftet icke syntes behövlige eller lämpliga». Första kammaren biföll vad utskottet sålunda hemställt.

Under debatten yppades emellertid, att olika uppfattningar gjort sig gällande inom utskottet, men av en tillfällighet ej kommit till något uttryck. Därunder framförde också vissa talare sympati för motionen. Särskilt ansågs andra motionens tre första yrkanden både behövlige och lämplige och Kvarnzeliusskisserade i detta avseende ett program för första kammarens lokaler.

Vid denna riksdag skall jag ej återupptaga det odödlige ämnet i hela dess vidd. Föreningen »bort med tobaken» lär organisera en landspropaganda och frågans återkomst till riksdagen kan ju lämpligen anstå någon tid, till dess något resultat av denna propaganda föreligger.

Däremot är det enligt min uppfattning både behövt och lämpligt att återkomma med begäran om fridlysning av vissa lokaler inom riksdagshuset, tills hänsyn tagits till icke rökare. Jag uttalade ock under debatten förra året, att bankoutskottet måhända skulle visa större förståelse för sådan hänsyn än det tillfälliga utskottet.

Det, som bekymrar mig här, är att många människor råkat få sitt uppehälle av tobakshanteringen. I våra reformer tar man sällan hänsyn till sådana omständigheter, såvida vi ej själva tillhöra dylika anställda. Mer än en gång har jag därför tillåtit mig uttala den uppfattningen, att de, som sålunda bli nödlidande, måste skaffas annan anställning eller ersättning i penningar genom det allmännas försorg. Vad ovan föreslagits liksom vad ifrågasatts i 1930 års motioner lär dock ej märkbart inkräkta på någons utkomst.

Det hemställes alltså, trots att remiss till bankoutskottet nu är försuten,

att riksdagen ville besluta

1) att giva uttryckliga föreskrifter, i vilka riksdagens samlingslokaler och vid vilka arbetstillfällen förbud skall gälla för tobaksrökning med utgångspunkt från nu gällande praxis i detta avseende;

2) att i riksdagens sällskaps- och läsrum, restaurang och kafé avskilja rökfria utrymmen för icke rökare; samt

3) att åt vederbörande uppdraga verkställa de förenämnda besluten.

Stockholm den 1 februari 1931.

Carl Lindhagen.